

latis Barcarolorum commodo, & utilitati providere volentes ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, omnia & qualibet statuta, privilegia, ac facultates per Adrianum Prædecessorem præfatum Consilibus, & Universitati Barcarolorum quomodolibet concessa approbamus, confirmamus, & ampliamus. Eisdem etiam omnibus, ac singulis privilegiis, facultatibus, Nautis, & Mercatoribus Ripæ Urbis, concessis, ac concedendis, in rebus, & bonis per dicta flumina conducendis pariter, in omnibus & per omnia uti, potiri, & gaudere, libere ac licite possint, & valeant, auctoritate prædicta indulgemus. Volumus autem, quod per Præsiden. Cameræ nostræ Apostolicæ, seu ejus Decanum pro tempore existentem deputetur aliquis jurisperitus, qui in eorum tribunali justitiam cuique administrare possit, & valeat.

Qui causas civiles tipales omnes, criminales autem hic expressas privative quo ad alios cognoscit.

Et eidem sic, ut præmittitur, deputato quascumque causas, controversias, questiones, seu contentiones, ac differentias, super, & pro quibusvis rebus, & bonis, ac mercibus per dicta flumina ad Urbem devehitis, & quomodocumque ad eam devehent. concernent. tangen. ac quibusvis pecuniarum summis propterea debeat, ac exigent. Necon criminales, & præsertim a rixis, ac blasphemis, in Deum, & ejus Matrem Virginem, ac Sanctos, etiam per dictos Barcarolos, & hujusmodi mercatores inibi exercen. prolatis provenien. in quibus tamen pœna pecuniaria, & non sanguinis, venit imponenda, cum omnibus, & singulis suis emergentibus inciden. dependen. annexis, & connexis, summarie, simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta, etiam manu regia audien. cognoscen. deciden. sineque debito terminan., ac dictos criminosos, & blasphematores, & cultus divini contemptores, qui pœna pecuniaria, pro tertia parte Cameræ Apostolicæ, pro alia tertia dictæ Universitati, & reliqua tertia parte exequenti applican. multandi venient, & debite puniendi, ac omnia, & singula in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facien. plenam & liberam auctoritatem, & licentiam, auctoritate Apostolica concedimus, & impartimur. Eidemque deputato, & pro tempore deputando, ejusque jurisdictioni, omnesque, & singulas causas cum præfatis incident., & annexis, illarumque actores, & reos subijcimus, & submittimus, ita & taliter, ut ne quis eorum quolibet alio tribunali simili occasione præmissarum rerum, & allegata jurisdictione hujusmodi fori, non nisi nulliter procedi possit. Item quæcumque que per ipsum, ut præmittitur, deputatum alias rite ordinari, statui, pronunciari, & decerni contigerit, valida, & efficacia fore, & firmiter observari. Sicque per quoscumque Judices &c. Sublata &c. Judicari debere, irritum quoque &c. decernimus.

Executorum deputatio.

Mandantes dilectis filiis Præsiden., & Clericis Cameræ Apostolicæ, ac eisdem Consilibus, & Universitati Barcarolorum, ac eorum Judici, ut dicitur deputat. ad nymum

corumdem Clericorum amovibili in præmissis pacifice gaudere faciant, nec eos desuper quomodolibet impediri, perturbari, vel molestari permittant, ac quascumque literas necessarias desuper, quatenus opus fuerit, tradant, & concedant.

Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis: ac Urbis Ripæ, & Ripetta prædictæ, juramento &c. roboratis, statutis, consuetudinibus, reformationibus, & decretis, nec non quibusvis privilegiis, indultis, & concessionibus, illis, aut aliis quomodolibet contrarium forsân concessis, & confirmatis, quibus derogamus, ac eis adversus præmissa, nullatenus suffragari posse volumus, etiam si talia forent, quæ de verbo ad verbum inferri deberent, quorum tenores, & compendia pro expressis habemus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Contrariis derogatio.

Fiat ut petitur. I. Et motu proprio, & ad beneplacitum Cameræ. Fiat. I. Datum Romæ apud S. Petrum, Idibus Januarii, Anno I.

Papæ subscriptio.

Dat. P. An. I. 13 Januarii.

V.

Privilegia pro abundantia rei frumentariæ, & agricultura in districtu Almæ Urbis.

CLEMENS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Ad sacram Beati Petri Sedem, meritis licet imparibus, divina dispositione vocati, continua meditatione urgemur, ut juxta commissi nobis pastoralis officii debitum, circa ea, per quæ Almæ Urbis nostræ, in qua Sedes ipsa dignoscitur collocata, prosperitati, illiusque incolarum, & ad eam convenientium personarum commodo, & necessitati opportune consuli possit, sollicitis studiis intendamus, ac incolarum, & personarum earumdem dispendiis, congruentibus remediis occurramus, prout temporum qualitate mature pensata conspicimus in Domino salubriter expedire.

Procurium.

Sane licet dudum fel. rec. Sixtus Papa IV. Prædecessor noster, attendens quod a pluribus tunc retroactis annis omnis regio dictæ Almæ Urbi finitima frequenter habuerat steriles frumenti, & bladorum proventus, cum gravi populorum in ea degentium jactura, & afflictione, & considerans id præter, & ultra cœli naturalem cursum, & dispositionem, potissime etiam provenire ex raritate culturæ agrorum, qui propter aliquam forte majorem utilitatem inde provenientem eorum domini potius servabantur incolti, ut essent in pascua animalibus brutis, quam colerentur, aut colerentur in alimentum, & sustentationem hominum, per suas literas statuerat, & ordinaverat, quod ex tunc deinceps, perpetuis futuris temporibus liceret, & omnibus & singulis agris arare, & colere volentibus in prædictæ Urbis nostræ territorio, & Pa-

Sixtus IV. cujus Const. hic non habes, licentiam omnibus concessit, arandi, & colendi partem partem tenentiarum & agrorum, territorii Urbis, & Patrimonii &c. ad quoscumque etiam loca ipsa spectantia, habita licentia ab aliquo ex Judicibus deputatis &c.

trimonii B. Petri in Tuscia, ac Campania maritimæ, rumpere, & arare, ac colere, alias debitis, & consuetis temporibus, tertiam partem uniuscujusque tenimenti, seu tenute, quam eligendam duceret, tam ad quævis monasteria, capitula, seu alias Ecclesias, & pia loca, quam ad quævis privatas, & particulares personas, cujusvis status, vel conditionis spectantes, & pertinentes, petita tamen, licet non obtenta, eorum ad quos spectaret licentia, dummodo judicium tunc desuper deputatorum, seu alicujus eorum auctoritas interveniret. Et mandaverit propterea omnibus, & singulis tenimentoium, seu tenentiarum hujusmodi dominis, tam Ecclesiasticis, quam secularibus, cujusvis status, vel conditionis existentibus, & quavis dignitate præfulgerent, ut absque ulla prorsus resistencia sinerent omnes, & singulos colere volentes, tenutas ipsas pro eorum arbitrio, & voluntate, juxta statuti hujusmodi tenorem, & formam, rumpere, & arare, nullum omnino eis, aut alicui eorum, vel ipsorum famulis, & ministris, per se, aut alios, impedimentum, aut molestiam inferentes.

Differentias præmissorum occasione oriendas, præcipi per Judices deputatos cognoscit.

Voluerique tam super tempore rumpendi, quam super electione tertie partis hujusmodi tenentiarum, quæ arari deberet, ac responsione pro arata, & culta parte dominis faciendâ, & super aliis quibuscunque differentias, seu controversias super iis quovis modo oriri contingeret inter eos, qui arare, & colere vellent, & quorum tenuta ararentur, præcipue super damnis, & interesse, si quæ forsân illo primo anno prætereire possent prædicti domini tenentiarum, seu eorum conductores, se ex insperato eorum cultu pati, utraque pars præfatorum judicium, aut duorum ex eis iudicio, & determinationi stare, & acquiescere tenerentur, neque possent, aut deberent se mutuo super hujusmodi, & quibusvis aliis differentias ex hujusmodi, statuti tenore quovis modo provenientibus, coram quibusvis aliis iudicibus convenire, aut judices ipsi quacumque etiam potestate, & auctoritate fungerentur, eos audire, vel se de ipsis controversiis impediri, & si secus forsân actum foret, id totum irritum, & inane, ac nullius roboris, vel momenti esse decreverit.

Julius II. cujus Const. hic non habes, innovavit dictam Const. Six. IV.

Et deinde pia memoriae Julius Papa II. etiam Prædecessor noster literas prædictas per quâsdam innovaverit, & quavis ex provisione sua hujusmodi plurimi agriculturæ se dedissent, & in territorio dictæ Urbis, & aliis locis circumvicinis magna frumentum, & aliorum bladorum quantitas colligeretur, & ex illa dictæ Urbis necessitatibus abundanter subveniri posset.

Baronibusque & aliis mandavit ne interdicere eorum subditis delationem frumentorum ad Urbem, neque illos indu-

Quia tamen Barones, & Domicelli dictæ Urbis, domini temporales oppidorum circumvicinorum eorum subditis, ne frumentum, & alia blada ad dictam Urbem deferre præfumerent, interdicebant, & ab eisdem subditis, qui non sine magnis sudoribus illud recolligerent, vili pretio habe-

re, illudque eis, cum frumentum aliis carius vendidissent, perolvere volebant, ab agriculturæ hujusmodi laudabili, & pernecessario exercitio, in animarum suarum periculum, & incolarum Urbis, & Curialium hujusmodi non modicum præjudicium, & gravamen desistere compellebantur, idem Julius Prædecessor motu proprio, & ex certa scientia, per alias suas literas, omnes, & singulos Barones, & Domicellos Romanos, ac quascumque alias personas, tam Ecclesiasticas, quam Sæculares, Oppida, Terras, & Villas infra quinquaginta milliaria a dictâ Urbe possidentes, ab eorum subditis, frumenta, & blada, præterquam pro usu, & necessitate victus domus eorum, emere, & ad dictam Urbem deferri, interdicare, & prohibere, aut illa ad alia loca, quam ad eandem Urbem absque speciali sua, seu Cameræ Apostolicæ sibi nota licentia deferre præsumentes, ac in præmissis auxilium, consilium, vel favorem, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, quovis quæsito colore præstantes, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, etiam si Cardinalatus honore fulgentes forent, requisiverit, & monuerit, eisque districtè præcipiendo mandaverit, quatenus infra quindecim dierum spatium, postquam posteriorum literarum prædictarum notitiam haberent, videlicet Communitates, & Universitates, ac Barones, & alii in præmissis auxilium, & favorem præstantes, ab emptionibus, & prohibitionibus, ac jurisdictionibus hujusmodi, ex tunc deinceps penitus, & omnino desisterent, alioquin lapsis dictis quindecim diebus, Barones, ac Communitatum, & Universitatum singulares personas, & alios, auxilium, consilium, vel favorem præstantes, ex tunc prout ex ea die, & contra, excommunicationis sententiam, a qua ab alio quam Romano Pontifice, & facta de eo speciali, & expressa mentione, præterquam in mortis articulo constituti, & prævia satisfactione, absolvi nequirent, innoverit. Archiepiscopus vero, Episcopus, & alios Prælatos suspenderit a divinis, & nihilominus, si aliqui ex prædictis Baronibus, & alii civitates, oppida, & terras, in feudum, seu vicariatum, aut alias quovis titulo obtinentes, lapsis aliis ex tunc sequentibus quindecim diebus a præmissis non desisterent, dominio dictorum feudorum omnino, & penitus privaverit, Fiscoque Apostolicæ Cameræ applicaverit, & eorum Civitates, Terras, Oppida, & Villas Ecclesiastico subjecerit interdicto ipso facto, quod nisi prævia satisfactione relaxari per alium, quam per ipsum Julium Prædecessorem interdixit, & prohibuit. Si vero ultra semestre dictos ultimos quindecim dies immediate sequentes in eorum pravo proposito, & duritia obstinate perseverando mandatis suis hujusmodi non parerent, sed parere contemnerent, ex tunc ipso jure omnibus & singulis Civitatibus, Oppidis, Terris, Villis, feudis, & juribus, quæ a Romana, & aliis Ecclesiis, aut alias obtinebant, vel reco-

1524. cerent ad vend. eis, ut carius ipsi revenderent.

Hic modo Pontifex Sixtus IV. & Julii II. Bullas confirmat, & extendit.

recognoscebant, eadem auctoritate privaverit, & ad illa, & alia obtinenda perpetuo inhabilitaverit, privatofque, & inhabiles esse, ac Civitates, Oppida, Terras, Villas, & jura hujusmodi Camera Apostolica pleno jure incorporata decreverit, & declaraverit, prout in eisdem literis plenius continetur.

§.5. Et in ipsa Urbe in presentiarum, propter multiplicationem, & augmentum illius incolarum habitatorum, major copia frumenti, quam antea notorie sit necessaria, nihilominus exercitium artis agriculturae, & colendorum agrorum hujusmodi in regione dictae Urbi finitima, & illius territorio praedictis ultra medietatem ab eo, quod ante viginti annos existerat, diminutum fuerit, & cultus exercenda agriculturae hujusmodi, etiam docente experientia rerum magistra, propter multitudinem vacuarum rubeorum in eodem territorio existentium, in dies praetermittatur, & ars ipsa quodammodo pereat, quo fit ut in dicta Urbe frumenti penuria invalescat. Nos considerantes terram praefatae Urbi finitimam, qua illius domini ad pascula multorum animalium utuntur, sub isto caelo fecundam existere, & convenientius fore, ut terra ipsa vomere, & aratro scindatur & aretur, ac potius semen ex ea ad usum hominum, quam fenum, quod sua sponte ad usum animalium produxit, recolligatur, & quod ex cultu agriculturae hujusmodi homines ad laborem nati in exercitio honesto se poterunt exercere, & aer salubrior reddetur, & non solum dictae Urbi, & illius incolis, & curialibus, ac ceteris hominibus in terris Sanctae Romanae Ecclesiae subiectis de frumento necessario provideri, verum etiam illud per mare ad alias nationes grano indigentes deferri poterit. Ac propterea volentes artem agriculturae, & colendorum agrorum hujusmodi in pristinum statum restituere, ac rei frumentariae in dicta Urbe opulentiae providere, & futurae illius penuriae obviare, Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblate petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, literas Sixti & Julii praedecessorum hujusmodi, ac in eis contenta quaecumque, ita ut tertia pars omnium tenentiarum, & possessionum, & casalium, tam in territorio, & Patrimonio, ac Campania maritima praedictis, quam citra Urbem infra viginti milliaria consistentium, tam ad Ecclesias, monasteria, & hospitalia quaecumque, ac Camera Apostolicam, quam Barones, Domicellos, & cives Romanos, ac forenses cujuscumque dignitatis, & conditionis, etiam si Praelati, Commendatarii, vel etiam S. R. E. Cardinales fuerint, aut eorum domini quacumque alia dignitate, tam ecclesiastica quam mundana & temporali fulgeant, quomodolibet pertinentium, absque ulla exceptione vel prohibitione singulis annis pro frumentis ferendis, & recollendis, scindi, arari, & colli possit, & debeat, a die publicationis praesentium liceat unicuique tenentibus possessionibus & casaliis praedictis ad tenentibus & possessionibus ipsas pro futuro anno rumpendum, & colendum ingredi, sic tamen, quod si domini earundem tenentiarum & possessionum illas pro dicta tertia parte colere, vel per alios coli facere voluerint, dummodo frumenta in illis recolligenda ad dictam Urbem deferantur, non liceat aliis in eorum casalibus aliquid innovare, aut illorum possessiones sed eisdem dominis tenentibus, & possessionibus ipsas colere volentibus, liceat aliis civibus, vel mercatoribus Urbis habitatoribus, vel quibusvis aliis personis tertiam partem tenentiarum, & possessionum hujusmodi in quolibet casali, pro eorum arbitrio, & ubi eis melius videbitur, absque aliqua prohibitione, & impedimento, sub poena quingentorum ducatorum auri Camerae Apostolicae applicandorum pro quolibet vice, per prohibentes vel impedientes eo ipso incurrenda, rumpi, arari, & coli facere, ita ut cultores ipsi cum dictis possessionibus pasuale pro pascentibus laborantibus necessarium habeant, & laboratores illo indigentes, easdem possessiones pro pasqualibus reservatas quolibet anno a principio mensis Augusti custodiri, & culturas eligendas in principio mensis Januarii, vel post, prout eisdem commodius & opportunius videbitur, rumpi & arari facere possint, nec pro intratura pro rubro terre aliquid, vel tantum pro quolibet rubro terre laborate in pecunia, sed solum, & dumtaxat de tenentibus, possessionibus, & casalibus infra octo milliaria ab ipsa Urbe consistentibus, quintam partem frumenti, vel bladorum recollectorum in dicto territorio fideliter, & more boni coloni, in frumento bono & recipienti, ac mercantili arbitrio Consulium artis solvere teneantur. Et pro tenentibus, possessionibus, & casalibus in eodem territorio ab octo milliariis ultra distantibus ab Urbe, usque ad quinquaginta, vel sexdecim milliaria, similiter de septima parte frumenti recollecti pro quolibet rubro, modo, & forma praemissis, respondere debeant, sic tamen quod sub tenentibus, & possessionibus praedictis, non comprehendantur, nec comprehensa censentur, quo ad responsionem septimae partis fructuum, tenentibus, & possessionibus in Latio, & Campania maritima consistentes, pro quibus propter facilitatem earum culturam, & multitudinem laboratorum de quinta parte fructuum responderetur, & in quibus consuetudo hactenus servari solita servetur, & si contingat illas per aliquos praesentium vigore laborari, responderi debeat modo praemisso, ac pro tenentibus, & possessionibus ultra dicta xvi. milliaria, citra, & ubicumque consistentibus (dummodo non sint loca vicina fluminum Tyberis, in quibus consuetudo loci, quo ad responsiones servetur) cultores illorum domini eorum decimam partem frumenti, & bladorum, quae in illis sic cultivatis & laboratis excreverint, responderetur, teneantur, exceptis dominis illarum eas colere volentibus, qui aliis praeferan-

ferantur, dummodo blada ipsa etiam illa, de quibus daretur tracta, ad Urbem praedictam deferantur, ac per flumen & fauces Ostiae extrahantur, auctoritate Apostolica tenore praesentium innovamus, ac vim, & vigorem perpetuo habere, viribusque subsistere, & observari debere decernimus.

§.6. Et nihilominus pro potiori cautela praemissa omnia de novo modo supra dicto, ac quod cultores praefati cum animalibus, bobus, & equibus necessariis ab omni praesalici receptione, & retentione, tam in Urbe, quam extra, liberi & exempti existant, nec occasione alicujus debiti, vel obligationis etiam in forma dictae Camerae, & Ripae, & Ripetae molestari, capi, pignorari, nec eorum animalia, vel frumenta tolli, pignorari, seu auferri possint. Et quotiescumque precium frumenti in praefata Urbe non excedat decem & octo julios, pro quolibet rubro ad mensuram majorem, Pala batuta nuncupatam, debeat dari culibet mercatori tracta quinquaginta rubrorum, pro quolibet aratro, cum solutione tractae duorum juliorum pro rubro, & non ultra. de quibus unus julius cum dimidio dictae Camerae, medius vero julius pro quolibet rubro Militibus S. Petri cedat, quae quidem tracta dari debeat pro una tempore recollectionis frumentorum, & pro alia medietate in festo Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, & interim tracta dari non debeant aliis, donec ipsi eorum frumenta vendiderint, vel navigio ad alia loca deferri fecerint. Possint tamen dari tracta per ad id deputatos pro majori summa, quando esset major abundantia, eorum arbitrio, ita quod in Urbe ipsa propterea penuria non proveniat, juxta voluntatem nostram, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore existentium, & discretionem executorum infra scriptorum.

§.7. Ac quod liceat habentibus locationes casalium, etiam ad longum tempus ab Ecclesiis, & Monasteriis Urbis, vel Hospitalibus hujusmodi renunciare in perpetuum dictis locationibus, quas in hujusmodi eventum cassamus, irritamus, & annullamus, ad effectum praemissum, nec teneantur ad solutionem alicujus summae ultra tempus quo tenentibus, & casalia hujusmodi tenuerunt, & illorum fructus perceperunt. Nec liceat alicui habere armentum vacuarum rubeorum in dicto Urbis territorio infra decem milliaria, excedens centum & viginquingue vaccas ad plus.

§.8. Quodque in tenentibus, possessionibus, & casalibus Civium Romanorum laicorum, illas colere, & agriculturam exercere volentium, non possint alii forenses laborare, sed solum & dumtaxat alii Cives Romani, de quibus domini illorum contentantur, & alii habitantes in dicta Urbe artem praedictam exercere volentes, dummodo tenentibus, & possessionibus ipsa pro dicta tertia parte cultiventur, & laborentur, auctoritate, & tenore praedictis statuimus, & ordinamus.

§.9. Districtus inhibentes omnibus, & singulis tenentiarum, seu possessionum, & ca-

Agricultores eximi a repraesalici, & molestationibus pro debitis, & tractas concedit.

Locationibus ad longum tempus renunciari potest.

Romanique & incolae forensibus praeferruntur.

Inhibito contra molestantes eos.

salium praedictorum dominis, tam Ecclesiasticis, quam Saecularibus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existentibus, quavis dignitate praefulgentibus, ne tenentibus, & possessionibus ipsas colere volentibus, seu eorum Ministris, & famulis praefatis, per se, vel alium, directe, vel indirecte impedimentum, vel molestiam aliquam inferre quoquo modo presumerent, sed eos absque ulla proffus resistentia, tenentibus, & possessionibus praedictis pro eorum arbitrio, & voluntate, juxta praedictarum, & praesentium literarum tenorem, rumpere, & arare permetterent.

§.10. Et nihilominus praefatos barones, & domicellos Romanos, ac quascumque alias personas, tam Ecclesiasticas, quam Saeculares, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existentibus, etiam Cardinalatus honore fulgentes, oppida, terras, & villas in dicto territorio possidentes, requirimus, & monemus, eisque districte precipiendo mandamus, quatenus ab eorum subditis frumenta, & blada, praeterquam pro usu, & necessitate victus, & domus eorum, ut praesertur, emere, & ad dictam Urbem deferri, interdicere, & prohibere, aut illa ad alia loca, quam ad eandem absque speciali nostra, seu Camerae praedictae nobis nota licentia deferre, aut in praemissis, auxilium, vel consilium, aut favorem, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, quovis questio colore prestare ulterius presument. Alioquin si contrafecerint, ex nunc prout ex tunc, & e contra ipsos, omnes, & singulos excommunicationis, suspensionis, interdicti, privationis, inhabilitatis, applicationis, & incorporationis, ac alias censuras, & poenas in posterioribus literis Julii Praedecessoris hujusmodi contentas post terminos in eisdem posterioribus literis contentos incurrisse declaramus, ac quicquid fecus attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

§.11. Quo circa venerabili fratri Antonio Episcopo Praenestini. & dilecto filio nostro Andreae tituli Sanctae Priscae Presbytero Cardinali, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi ac venerabilis frater noster Bernardus Episcopus Gervisii, modernus, & pro tempore existens in dicta Urbe Gubernator, necnon dilecti filii Magister Philippus de Senis Notarius noster dictae Camerae Clericus, & Jacobus de Frejapanibus, ac Julius Petri de Matthaeis Romanus, & Jacobus de Rucellaris Florentinus civis, & illis deficientibus per eundem Gubernatorem eorum loco subrogandi, seu tres, aut plures ex eis, per se, vel per alium praedictas & praesentes literas, ac in eis contenta quaecumque, ubi & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte dictorum colere volentium desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra, singulas literas, & in eis contenta hujusmodi, juxta illarum tenorem, quacumque recufatione, vel praeterquam ad nos interposita recla-

Prohibitiones Julii II. contra Dominos, & Barones cunctas frumenta a subditis ultra usum familiae, aut blada ad Urbem deferri interdicentes, illorumque fautores innovat.

Executores istius Constitutionis.

reclamatione non obstante, firmiter obseruari, non permittentes eisdem colere volentes, desuper dominos prefatos, seu quoscumque alios quomodolibet molestari, impediri, vel perturbari. Necnon communitates, universitates, barones, & alias personas prefatas, auxilium, consilium, favorem prestantes, quotiens opus fuerit, excommunicatos, & a divinis suspensos publicent, & ab aliis etiam nominatim, nunciari, & publicari, & ab omnibus Christianidelibus, donec meruerint absolutionis beneficium obtinere, arctius evitari. Et deum etiam civitatibus, oppidis, terris, feudis, & juribus predictis privatos, & illa eidem Camere incorporata fore, etiam omnis solemnitatibus positivis juris, instantem etiam Fiscum nostrum Procuratorem, declarant, & ad declarationem hujusmodi, etiam brachio militari, & gentium armorum, ad nostra, & ejusdem Romane Ecclesie stipendia militantium exequantur, Contradictores, molestatores, impediendo, perturbatores quoslibet, & rebelles, per censuras, & penas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, eorum arbitrio imponendas, & realiter exigendas, ac alia opportuna juris remedia compescendo.

Clausula derogatoria.

§.12. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac literis institutionis Militum predictorum, necnon Urbis, terrarum, oppidorum, & villarum, predictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, reformationibus, & decretis, privilegiis quoque, & indultis Apostolicis, Communitatibus, Universitatibus, Baronibus, ac aliis prefatis a dicta Sede forsitan concessis, que eis quo ad premissa nolumus suffragari, necnon pactis & conditionibus in dictis locationibus forsitan appositis, ac omnibus illis, que dicti predecessores in prefatis literis voluerunt non obstante, contrariis quibuscumque. Aut si Communitatibus, Universitatibus, Baronibus, & aliis prefatis, vel quibusvis aliis, communiter, vel divisim, ab eadem Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma publicandi istam Constitutionem

§.13. Ceterum ne quemquam de premissis hæstare, aut ignorantiam allegare forsitan in posterum contingat, volumus pariter, & discernimus, quod presentium litterarum tenor per omnia loca publica dictæ Urbis solemniter publicari, ac præconizari debeat, & sic publicatus & præconizatus a die, qua publicatus fuerit, perinde arctet omnes, quos concernit, ac si singulis eorum personaliter intimatus fuisset.

Dat. P. An. I. 10. Februarii.

Nulli ergo &c.
Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo quarto, X. Kalend. Martii, Pontificatus nostri Anno I.

Jurisdictione, & facultates Conservatorum Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Paula, in litibus, causis, & controversiis.

Hic Franciscus in Sanctorum numerum retatus fuit a Leone X. Prædecesore, in Constit. XLLExcelsus. Tom. III. Par. III. fol. 475.

CLEMENS PAPA VII.

Universis & singulis Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, necnon eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicariis in spiritualibus generalibus, ubilibet constitutis.

Conquisitionem dilectorum filiorum Generalis, & Provincialium, ac aliorum Correctorum, & universorum Fratrum Ord. Minorum S. Francisci de Paula percepimus, quod nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, alique Ecclesiarum Prælati, & Rectores, eorumque Vicarii, & Officiales, ac Clerici, & alie Ecclesiasticæ personæ, tam Religiosæ quam sæculares, necnon laici Communia civitatum & diocesium, ac aliarum diversarum partium, qui nomen Domini vacuum recipere non formidant, a predictis Correctoribus & Fratribus quartam canonicam, seu alias portiones ex rebus, & bonis, eis ratione funeralium, & Christianidelium piorum legatorum ad certos & determinatos usus, præsertim ad fabricam Ecclesiarum, domorum, & locorum suorum, seu in eleemosynam, aut alias sibi pie relictis, vel erogatis, ac decimas fructuum ex possessionibus, & petiis terrarum ad eos legitime spectantibus, & pertinentibus provenientium, contra privilegia, & indulta Apostolica, eis & Ordini, ac domibus predictis concessa, exigunt, & in dies exigere conantur, ac relictæ, & erogata hujusmodi indebitè occupata detinent, seu ea detinentibus, aut decimas, & portiones hujusmodi exigentibus præstant auxilium, consilium, vel favorem, & alias ipsi super his, ac aliis libertatibus, privilegiis, & indultis, domibus & Ordini predictis, illorumque personis, tam a Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quam alias rite a Regibus, & aliis Principibus sæcularibus concessis. Necnon bonis, rebus, & aliis juribus ad dictas domos, illarumque Sacristias spectantibus, multiples molestias, injurias, & jacturas inferunt, eosque coram diversis tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus iudicibus ad iudicium trahunt. Nonnulli etiam dictum Ordinem professi post emissam ab eis Regularem professionem, apostatantes ad aliorum Ordinum loca se transferunt, & sæpius per sæcularium habitationes, secundum vana sui cordis desideria vagando, insolenterque, & scandalose vivendo, se ab obedientia, & subjectione suorum Prælatorum, etiam prætextu indultorum, seu licentiarum a Sede Apostolica surreptitè impetratarum, subtrahunt in contemptum Religionis, & animarum suarum periculum, & scandalum plurimorum.

Ordo expofuit Papæ multa gravamina, que patiebatur, circa quartam canonicam, decimas, & funeralia, & a-politæ, seu extra claustra vagantes. Ta de quarta funeralibus habet Concil. Trid. sess. ubi cap. 13.

Et supplicavit pro opportuna provisione.

Hic ideo Pofuit Judices Conservatores Ordinis cum amplis facultatibus deputat. Vide Concil. Trid. sess. 7. cap. 14.

vivendo, se ab obedientia, & subjectione suorum Prælatorum, etiam prætextu indultorum, seu licentiarum a Sede Apostolica surreptitè impetratarum, subtrahunt in contemptum Religionis, & animarum suarum periculum, & scandalum plurimorum.

§.1. Quare Generalis, & Provinciales, ac alii Correctores, & Fratres predicti, Nobis humiliter supplicare fecerunt, ut cum eis valde reddatur difficile pro singulis querelis ad Sedem prædictam habere recursum, providere ipsis super hoc paterna diligentia curarem.

§.2. Nos igitur, qui pro debito pastoralis officii, Religiosarum personarum quarumlibet dispendiis occurrimus, & profectibus libenter intendimus, adversus exactores, occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores, ac subtrahentes se ab obedientia hujusmodi illis volentes eisdem Correctoribus, & Fratribus subvenire, per quod illorum compescatur temeritas, & aliis aditus committendi similia præcludatur. Discretionem vestre, per hæc scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum, per vos, vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus deputati estis Conservatores, & Judices, predicti Generali, Provincialibus, & aliis Correctoribus, & Fratribus efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis eisdem super libertatibus, privilegiis, indultis, rebus, & bonis predictis ab eisdem, & quibuslibet aliis indebitè molestari, vel eis gravamina, vel damna, seu injurias irrogari, aut coram quibuscumque iudicibus ordinariis, vel delegatis, etiam Apostolicis, quavis occasione, vel causa, etiam criminali, eisdem Fratres trahi, facturi Generali, Provincialibus, & aliis Correctoribus, ac Fratribus predictis cum ab eis, vel Procuratoribus suis, aut eorum aliquo fueritis requisiti, de predictis, & aliis personis quibuslibet, super restitutione bonorum, ac rerum, & jurium predictorum, necnon libertatum, privilegiorum, & indultorum predictorum, & aliorum eis pro tempore concessorum, observatione, necnon processorum, & se ab obedientia subtrahentium hujusmodi ad regularia loca dicti Ordinis revocatione, & reductione, de quibuslibet molestiis, injuriis, atque damnis, presentibus, & futuris, in illis vide licet, que iudiciale requirunt indaginem, summarie simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, in aliis vero prout qualitas eorum exegerit, justitiæ complementum ministrare. Inhibendo etiam quibuscumque iudicibus predictis, tam in principio, quam in medio, vel in fine cause, ne in causis dictorum Fratrum, etiam criminalibus, eisdem invitis, se quo modolibet intromittant, ac occupatores, seu detentores, exactores, præsumptores, molestatores, ac injuratos hujusmodi, necnon inobedientes, & rebelles, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quando-cumque, & quotiescumque expedierit, auctori-

tate nostra per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Et nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus, illos, quos censuras, & penas per vos pro tempore latas incurrisse confiterit, eas incurrisse declarare, (& quoties opus fuerit etiam iteratis vicibus) aggravare curetis. Ceterum, si per summariam informationem super his per vos habendam, etiam vobis confiterit, quod ad loca, in quibus occupatores, detentores, exactores, præscriptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, ac alios, quos præsentibus literis concernunt, pro tempore morari contigerit, pro monitionibus ipsis, & citationibus de eis faciendis, tutus non pateat accessus. Nos vobis citationes, & monitiones quaslibet per edicta publica locis assignanda publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis conjectura, quod ad notitiam citandorum, & monendorum hujusmodi pervenire valeat, plenam & liberam concedimus, tenore presentium facultatem, ac volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod monitiones sic factæ, perinde eisdem citatos & monitos arctent, ac si eis personaliter intimatæ extitissent.

Contrariis omnibus derogat.

§.3. Non obstantibus tam fel. record. Bonifacii Papæ Octavi Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis dummodo non ultra tres dietas aliqui auctoritate presentium non trahatur, quam aliis quibuscumque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, tam de iudicibus delegatis, & conservatoribus, quam personis ultra certum numerum ad iudicium non vocantibus, necnon quibusvis privilegiis, & indultis Apostolicis, quibusvis personis, sæcularibus, vel regularibus, Militiis, Communitatibus, Universitatibus, Capitulis, Castris, Villis, Terris, & locis predictis, ac quibusvis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis, aut aliis Ecclesiis, Capitulis, Conventibus, Monasteriis, Hospitalibus, & aliis piis locis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, etiam de non trahendis eorum subditis, vel personis ipsarum Ecclesiarum, Civitatum, Universitatum, Castrorum, Villarum, & locorum respective extræ eas, aut coram illis iudicibus, & personis, quam eis etiam vigore quarumcumque litterarum Apostolicarum, aut alias quibusvis modis, & qualitercumque, & sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam plena, expressa, specialis, specifica, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quevis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanfuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus. Quodque vos filii Canonici, Officiales, & Vicarii de personis, que deputari possint Conservatores non sitis, seu si aliquibus, communiter, vel divisim a predicta Sede indultum, quod

F

excom-

excommunicari, suspendi, vel interdicti non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto, & earum personis, locis, & ordinibus, & nominibus propriis mentionem, ceterisque contrariis quibuscumque.

Ampliat Conservatorum facultates.

§.4. Ceterum volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico impeditus.

Ampliatque magis.

§.5. Quodque a datis presentium sit vobis, & unicuique vestrum in praemissis omnibus, & eorum singulis, ceptis, & non ceptis, presentibus, & futuris, perpetua potestas, & iurisdicctio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate possitis in praemissis omnibus, ceptis, & non ceptis, presentibus, & futuris, & pro praedictis procedere, ac si praedicta omnia, & singula coram vobis cepta fuissent, & iurisdicctio vestra, & cuiuslibet vestrum in praedictis omnibus, & singulis per citationem, & modum alium perpetuo legitimum extitisset, Constitutione praedicta super Conservatoribus, & alia qualibet in contrarium edita, non obstantibus.

Transumptis credi jubet.

§.6. Volumus etiam, & Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis manu Notarii publici subscriptis &c.

Dat. P. An. I. 19. Martii.

Datum Roma apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimonono Martii, millesimo quingentesimo vigesimo quarto, Pont. nostri Anno I.

VII.

Facultas Fratrum Ordinis Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum querendi eleemosynas pro opere dictae Redemptionis, non obstante quacumque prohibitione contra quaestores.

Huius Ordinis institutionem, & alia, vide sup. apud Const. XVII. Innoc. III. Operante Tom. III. fol. 76.

CLEMENS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Venerabilibus in Christo fratribus Archiepiscopis, dilectisque filiis, ac filiabus nostris Abbatibus, Prioribus, Priorissis, exemptis, Decanis, Presbyteris, ac alii Ecclesiarum Rectoribus, ac Cappellanis, Curatis, & non Curatis (ad quos presentes litterae pervenerint) Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

G ratum Deo credimus impendere famulatum, cum Christifideles, ad ea opera misericordiae nunc exhortamur, per quae salus mundi, animae utilia procurantur.

Causa huius indulti.

§.1. Cum itaque Ministri, ac Fratres Ordinis Sanctae Trinitatis, Redemptionis Captivorum fratrum nostrorum Christianorum totis viribus elaborent, transeundo ad

partes ultramarinas, pro afflictis, ac captivis Christianis redimendis, in manibus inimicorum fidei Christianae captivis, ac detentis. Et cum dicti fratres pro dictis captivis redimendis, corpora sua, mortis periculo subjacere non verentur, videntesque dictos Captivos duris ac diversis tormentis affictos, ac cruciatos. Et cum pro dictis pauperibus Captivis redimendis, qui a Paganis captivantur, (Altissimo permittente) ipsi sine ab huiusmodi captivitate liberandis, Domino coadiuvante, auxilio, totis viribus, attendentes, quod ad ea exercenda, (propter diversarum onera expensarum) eisque proprie non suppetant facultates, ac ad id opus tam pium, ac laudabile peragendum, eleemosyna fidelium sint quamplurimum opportuna.

Ordinarum faciant Fratres Ordinis in querendis eleemosynis.

§.2. Hinc est, quod vobis omnibus fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, mandamus, ac praecipimus, firmiter injungentes, quatenus, cum Fratres dicti Ordinis Sanctae Trinitatis, ac Redemptionis Captivorum praedictorum, seu Procuratores, aut eorum Nuncii, ad vos accesserint, cum fueritis requisiti, vestras bonas, fortissimas, ac gratiosas pro petendis eleemosynis ad sustentationem praedictorum litteras dicecesanas eisdem liberaliter concedatis.

Abbatibus, & ceteri benigne recipient, & adjuvant.

§.3. Et vos Abbates, Priores, exempti, ac non exempti similiter Presbyteri, Curati, ac non Curati, ac omnes alii, praedictos Fratres, Procuratores, vel eorum Nuncios in Ecclesiis vestris benigne, gratiose, ac favorabiliter, & honeste recipiatis, ac eisdem ob reverentiam Sedis Apostolicae transeundo Ecclesiam ministretis, ac sine tristitia, vosque Decani, Presbyteri, Curati, & non Curati, ac Ecclesiarum rectores, dictos Fratres, Procuratores, aut eorum Nuncios predicare verbum Dei, quia sic eis indultum est per sanctam Sedem Apostolicam, ipsosque permittentes in praedictis Ecclesiis, populo (prout a latore presentium Fratribus, vel eorum Nunciis fueritis requisiti) diligenter, ostitiam, ac nominatum convocando de domo in domum, omnes Parochianos vestros utriusque sexus, etatem habentes, in Ecclesiis vestris ipsum unum congregari faciatis ad idem, locum, ac horam, quas lator presentium vobis assignaverit, ipsosque spontanea spectatione pacifica, intra missarum solemnia. Caveatis etiam, ne ad divina officia accedere praesumatis, quousque verbum Dei, ac necessitates dicti Ordinis fuerint diligenter declarate.

Ipsi enim Fratres non sunt quaestores, sed religiosi quodammodo ad opus redemptionis. Ideoque ab aliis Religiosis impediti non debent.

§.4. Non obstante aliqua inhibitione facta per Praedecessores nostros in Capitulo de Quaestoribus, in Concilio Lugdunen. sive in aliis Capitulis. Quia isti non sunt Quaestores, sed sunt viri Religiosi, & approbati.

§.5. Item districte vobis praecipimus, ac mandamus, quod nullum verbum exhortationis, seu praedicationis per aliquem Religiosum, seu per aliquos Religiosos, Mendicantes, Quaestores, vel non Quaestores, ad populum exponere permittatis illa die, qua ad vos accesserint fratres praedicti, Procuratores, vel eorum Nuncii.

curatores, vel eorum Nuncii.

etiam tempore interdicti. Vide Concil. Trid. Sess. 3. cap. 12.

§.6. Volumus insuper, ac praecipimus, quod cum dicti Fratres, Procuratores, vel eorum Nuncii, ad aliquas Ecclesias advenierint interdiktas, in eorum jucundo adventu Ecclesiae aperiantur, ac campanae pulsentur, ac quod ibidem, campanis pulsatis, & januis apertis, divina officia celebrentur, ac corpora mortuorum ibidem Ecclesiastica tradantur sepulturae: nisi excommunicati nominatim fuerint, aut eorum publici usurarii.

Nec ab aliquo molestiam patiantur.

§.7. Inhibemus insuper, ac sub poenae canonica, ne quis dictis Fratribus, Procuratoribus, vel eorum Nunciis mandatum nostrum Apostolicum secum deferentibus, in aliquo injuriare praesumant, in aliquibus Civitatibus, Castris, Villis, seu Ecclesiis, in quibus fractio, seu injuriatio facta fuerit, vel mandatum impedimentum, seu etiam perturbatum, aut dictorum Fratrum, Procuratorum, vel Nunciorum ipsorum bona detenta, fuerint desituta, Ecclesiastico supponentes interdiktis, nulla ibidem celebrentur divina officia, praeter Baptismus parvulorum, ac poenitentiam morientium, quousque Fratribus, Procuratoribus, vel Nunciis supra dictis, de illatis injuriis fuerit plenarie satisfactum.

Perturbatores eorum coercantur.

§.8. Quicumque autem, mandatorum nostrorum extiterint contemptores, rebelles, ac inobedientes, seu perturbatores in aliquo, eosdem denunciatis, campanis pulsatis, candelis extinctis, excommunicatos, auctoritate nostra Apostolica, ac anathematizatos, ac nunquam a praedicta demuntiatione cessantes, donec de eorum absolutioe a Sede Apostolica impetrata, vobis appareat competenter. Plebes vobis subditas piis exhortationibus, ac salutaribus monitis inducentes, ut de bonis a Deo super terram collatis, ad sustentationem praemissorum piis elargiantur eleemosynas, ac grata subsidia caritatis ministretis, ut illa penuria valeat consummare vos, ab incipientibus pariter verbo, ac exemplo, ut per haec, & alia bona, quae vos, ac ipsi Domino infipientes, feceritis, ad aeterna mereamini felicitatis gaudia pervenire.

Benefactores Indulgentias hic enunciatas consequantur.

§.9. Nos enim de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus benefactoribus dicti Ordinis Sanctae Trinitatis, ac Redemptionis captivorum, praedictorum, vere poenitentibus, & confessis, vel infra annum confiteri volentibus, post declarationem nostrarum indulgentiarum, vere poenitentes, ac confessi fuerint, pro nostris indulgentiis acquirendis in festivitatibus D.N.J.C. videlicet: Nativitatis, Circumcisionis, Apparitionis, Resurrectionis, Ascensionis, Pentecostes, ac Sanctae Trinitatis, Eucharistiae. ac in quatuor festivitatibus S. Mariae Virginis per singulos dies dictarum festivitatum, septem annos, & totidem quadragenas, eisdem benefactoribus, de injunctis sibi poenitentiis, duximus indulgendum, & per omnes octavas dictarum festivitatum tres annos, ac

Bull. Rom. Tom. IV. Par. I.

tres quadragenas. Item ac per totam Quadragessimam, singulis diebus, unum annum, ac quadraginta dies. Si quis vero clericus, vel laicus dictis Fratribus secundum quantitatem substantiae suae, ac qualitatem criminis de bonis suis dederit, vel transmiserit ad sustentationem praemissorum, pro praedictis indulgentiis acquirendis, ac si in capite ejusdem anni, vere poenitens, ac confessus moriatur, volumus, ac de gratia speciali concedimus, quod ab omnibus peccatis suis in Domino permaneat absolutus.

Redemptionem impedit excommunicatur.

§.10. Si quis vero clericus, & laicus hoc impeditur ictu, verbo, vel opere, Diabolo instigante, quod non credimus, sciat se excommunicatum esse, ac anathematizatum, ac beneficium suae absolutionis, nullatenus obtinebit, quousque de damnis dicti Ordinis Sanctae Trinitatis, & contemptu Romanae Ecclesiae, satisfecerit competenter.

Aduvans premium conficitur.

§.11. Sacerdotibus vero, clericis, ac viris religiosis, tam viris, quam mulieribus, dictum negotium diligenter tractantibus, ac de bonis suis, misericorditer erogantibus, quicquid in divinis officiis, ac horis canonicis dicere omiserint per negligentiam, aut per defectum librorum, seu per infirmitatem corporis, misericorditer in Domino absolvimus.

Indulgentia Ordinis confirmantur.

§.12. Ac omnes indulgentias a Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris, dicto Ordini Sanctae Trinitatis, ac Redemptionis concessas, ex certa scientia confirmamus, ac presentis scripti patrocinio communimus.

Sanctio poenalis. Dat. P. An. I. 17. Aprilis.

Nulli ergo &c. Dat. Perusii decimoquinto Kalen. Maii Pontificatus nostri Anno I.

VIII.

Confirmatio, & extensio constitutionum a Praedecessoribus Pont. editarum circa ea, quae observanda sunt, quo ad impetrationes beneficiorum Ecclesiasticorum Consistorialium.

Habes in hoc Leonis X. Const. XXXV/III. Cum Sixtus, Tom. III. Par. III. fol. 471.

CLEMENS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Motu proprio, &c.

CUM dudum fel. record. Sixtus PP. IV. & Julius II., ac nonnulli Praedecessores nostri, providendo ne illis, de quorum personis Ecclesias Cathedralibus, & Metropolitanis, ac Monasteriis Consistorialibus provideretur, seu ipsa Monasteria commendantur, prorogatio Consistorii praedictum, sive occasionem litigandi inferret, constituerint, & ordinaverint, quod supplicationes desuper signarentur, & darentur, ad quarum datas cedulae Consistoriales retraherentur, alias nullius essent roboris, vel momenti, necnon ut Camera Apostolica, & sacrum dilectorum filiorum Cardinalium

Sixtus IV. Julius II. & alii Constitutiones ediderunt, quo ad impetrationes, de quibus in rubrica.

Leo etiam X. & Adrian. VI Ego tamen postui solummodo Bullam Leon. prætermittis aliis uti similibus.

nalium Collegium cum periculo promotorum animarum in eorum iuribus, & annatis non defraudarentur, similiter constituerint, & ordinaverint, quod literæ provisionis, seu commendæ Ecclesiarum Cathedralium, & Metropolitanarum, ac Monasteriorum Consistorialium, sine literis dispensationum retentionum Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum secularium, & regularium, ac pensionum quarumcumque non expedirentur.

§.1. Ac deinde præ mem. Leo Papa X. & Adrianus VI. etiam Prædecessores nostri intellecto per eos, quod supplicationes dispensationum huiusmodi retentionum Monasteriorum, & beneficiorum, ac pensionum prædictarum ad partem signabantur, & de illis in cedulis Consistorialibus nullamentio fiebat, ad effectum, ut literæ Ecclesiarum, & Monasteriorum prædictorum contra ordinationes prædictas libere ad personarum provisionem libitum expediri possent, Motu proprio, & ex certa scientia, mandata, & ordinationes prædictas extendentes, de novo statuerint, decreverint, & ordinaverint, quæcumque supplicationes, & motu simili, sub quibusvis datis in posterum signandas dispensationum retentionum quorumcumque Monasteriorum, & beneficiorum regularium, & secularium, ac quarumcumque pensionum, & similia beneficiorum vacantium, & pensionum, per huiusmodi provisiones, & commendas Consistoriales nullus esse roboris, vel momenti, nec in aliquo eisdem personis provisio suffragari, sed Monasteria, & beneficia prædicta per huiusmodi provisiones impetrari posse, ac pensiones cassatas, & extinctas intelligi debere, nisi in cedulis prædictis super illis dispensarentur, & de beneficiis sic vacantibus provisum esset, ac supplicationes prædictas sub quibusvis datis desuper signatas, nisi ad hoc quod ad illarum datas cedule prædictæ retrotraherentur, eis nequaquam suffragari possint.

Hic Pontifex est approbat, & extendit.

Et ab omnibus Officialibus servari præcipit.

§.2. Nos Prædecessorum prædictorum vestigiis inherentes, ac fraudibus occurrere cupientes, constitutiones, mandata, ordinationes, statuta, & decreta Prædecessorum huiusmodi innovamus, illaque juxta eorum continentiam, & tenorem observari debere decrevimus, ac ad commendas beneficiorum quorumcumque per supplicationes etiam sub data cedula &c. Consistorialium ad partem signatas, & signandas extendimus, & innovamus.

§.3. Mandantes dilecto filio nostro Pompeo Basilicæ XII. Apostolorum de Urbe Presbytero Cardinali Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario, & eiusdem Cancellariæ Regenti, necnon dilectis filiis de majori præsentia Abbreviatoribus, & aliis Officialibus, ad quos expeditio dictarum literarum etiam per Cameram pertinet, presentibus, & pro tempore existentibus, ut mandata, ordinationes, statuta, & decreta Prædecessorum prædictorum, ac nostrorum huiusmodi inviolabiliter observent, &

observari faciant, & mandent. Necnon ordinantes Datario nostro, & agentibus pro eo, quod supplicationes dispensationum, retentionum, & capacitatis Beneficiorum quorumcumque promotis, & translatis, ac commendatariis Ecclesiarum Cathedralium, & Metropolitanarum, ac Monasteriorum Consistorialium extra cedulas Consistoriales, & extra supplicationes commendæ huiusmodi Monasteriorum ad partem signatas non darent, nec transire permittant.

§.4. Volumus autem, quod huiusmodi mandato, & constitutioni per nullas clausulas in supplicationibus sive cedulis oppositas, etiam cum illius derogatione, & sub quibusvis attestacionibus præservativis, nisi per mandatum speciale manu nostra signatum, tantum derogari posse.

§.5. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & aliis contrariis non obstantibus quibuscumque. **Placet, & ita Motu proprio mandamus. I. Lectum, & publicam fuit supra scriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Domini millesimo quingentesimo vigesimo quarto, die vero decimonona mensis Aprilis, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D.N.D. Clementis divina providentia Papa Septimi Anno I.**

I X.

Approbatio, & extensio Constitutionum, Pii II., Pauli II., Sixti IV., Julii II., & Leonis X. contra homicidas, bannitos, sumentesque vindictam de propinquis offendentis, necnon brigolos, &c. Ac Barones, & Communitates eorum Territoria a prædictis non custodientes in Statu Ecclesiastico.

CLEMENS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI Ad perpetuam rei memoriam.

In Sancta B. Petri Sede divina disponente clementia, meritis licet imparibus, constituti, considerantes, quod licet Deus, qui ex præcipui amoris sui dulcedine hominem ad imaginem suam creavit, in lege veteri populo illi rudi, & infirmo mandaverit proximum diligi, inimicum vero in odium haberi permiserit: tamen secundum Evangelicam doctrinam, quæ lege veteri excellentior, atque perfectior est, præcipit etiam inimicum diligi, & transgressorem huius legis ultionem expectare debere inquit, cum dixit: Qui gladio ferit, gladio peribit. Ut igitur lex ab omnibus servetur, nec gladium impunitas a quoquam sperari possit, & qui virtutis amore nolunt, saltem formidine pœnæ a vetitis abstineant, ad officium nostrum spectare duximus, illa quæ pro pace, & quiete Civitatum, & Terrarum, temporali dominio Nobis, & S.R.E. mediate, vel immediate subjectarum, ac Civium, & incolarum in eis degentium, a Præ-

Clausula præservativa.

Clausula derogatoria.

Papæ subscriptio. Publ. P. An. I. 19. Aprilis.

Exordium.

Præ-

Pius II. edidit Bullam hic cit.

Paulus II. Bullam edidit Bullam hinc indicatam.

Sixtus IV. approbavit Bullam Pii II.

Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus statuta, & ordinata fuisse comperimus, ut eo majorem obtineant firmitatem, quo sæpius fuerint Apostolico præsidio communita, nostri præsidii munimine corroborare, ac etiam de novo statuere, & ampliare, prout rationabiles causæ persuadent, & in Domino conspicimus salubriter expedire.

§.1. Dudum siquidem postquam per fel. rec. Pium PP. II. &c. *Omittitur residuum narrative, quia ipsam Bullam habes supra Tom. III. Par. III. fol. 110.* Ad retinendas.

§.2. Et deinde cum in Alma, &c. Piam mem. Paulus PP. II. &c. *Omittitur narrativa hujus Bullæ, quoniam ipsam Bullam habes supra Tom. III. Par. III. fol. 120.* Viros.

§.3. Ac successively recolendam memoriæ Sixtus PP. IV. similiter Prædecessor noster, accepto per eum, quod contenta in literis Pii Prædecessoris huiusmodi a certis annis tunc elapsis citra non fuerant observata, & ex illorum non observantia subditi præfata Ecclesiæ procliviores fuerant ad homicidia committenda, ac fere passim quotidie homicidia perpetrabantur, & homicidæ præfati ideo ad illa committenda promptiores existerent, quia sperabant latere, & suorum excessuum remissionem consequi facile posse, ac detestabilem, & horrendam talium Sicariorum nequitiam, ad aliorum cautelam juris remediis prossequi studio cupiens indefesso, habita super iis cum fratribus suis præfata Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, de illorum consilio, per suas literas, decretaque Pii Prædecessoris huiusmodi, ac prout illa concernebant, omnia, & singula in dictis literis Pii Prædecessoris præfati contenta approbaverat, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreverat, ac voluerat, & de eorumdem fratrum consilio statuerat, & ordinaverat, quod condemnati eatenus, & quos in posterum condemnari contingeret ubilibet, in Civitatibus, Terris, & locis prædictis pro homicidio, sive ut principales, sive ut auxiliium, consilium, vel favorem præstantes, suarum condemnationum irremissionem, aut contra illas saluumconductum, & licentiam secure in loco patrati criminis, vel infra quinquaginta milliaria, ut præferunt, propinquo nullatenus obtinere possent ab alio, quam a Romano Pontifice, qui pro tempore esset, & alicujus alterius, etiam Legati de latere remissio nemini suffragaretur. Et si forsitan contingeret eundem Romanum Pontificem ad remissiones, sive saluumconductum huiusmodi procedere, talis remissio per præoccupationem processisse censeretur, & nemini prodesse posset, nisi in illa verus literarum Sixti Prædecessoris huiusmodi tenor de verbo ad verbum, non autem per clausulas idem importantes insertus foret: ac specificata, & determinata causa exprimeretur, quæ eundem Romanum Pontificem induceret ad derogandum eisdem literis Sixti Prædecessoris, quæ cum tam matura deliberatione ab eodem Prædecessore emanarunt.

§.4. Et demum sanctæ memoriæ Julius

Papa II. etiam Prædecessor noster, &c. *Omittitur narrativa hujus Bullæ, quia eam habes supra Tom. III. Par. III. fol. 269.* Cum homines.

§.5. Cum similis mem. Leo PP. X. etiam Prædecessor noster, &c. *Omittitur itidem hac narrativa Bullæ, siquidem eam habes supra Tom. III. Par. III. fol. 472.* Omnes.

§.6. Cum autem sicuti facti notorietas attestatur, plures Urbis, Civitatum, Terrarum, Castrorum, locorum, & tenementorum, ac Regni, & partium prædictorum contra literas Prædecessorum huiusmodi, elata cervice devenire, & se adversus justitiæ clypeum, & tutelam rebelles constituturæ præsumant, ac censuras, & pœnas prædictas in eisdem literis contentas, sensu reprobo parvipendere non vereantur, in animarum suarum perniciem, divina Majestatis offensam, & Reipublice læsionem. Nos quorum est, sceleratorum insolentiam, quibus adversus Deum, & proximum, ac prædictæ Sedis auctoritatem veluti Catholicæ professionis inimici seviunt, salubriter reprimendis, ne ipsorum invalefeat præsumptio, & perveritas extollatur, intendere, sed criminiosorum temeritatem (ultracive justitia) cohibere, ne literæ prædictæ, quæ provida deliberatione ab ipsis Prædecessoribus emanarunt, contemptibiles reddantur, sed excessuum perpetratores, debita animadversione puniantur, opportunitis remediis providere volentes, Motu proprio, non ad aliquorum nobis super hoc oblate petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, singulas Pii, Pauli, Sixti, Julii, & Leonis Prædecessorum literas huiusmodi, cum statuti, ordinationis, extensionis, additionis, inhibitionis, decreti, declarationis, confiscationis, incorporationis, applicationis, voluntatis, & mandati, ac omnibus, & singulis aliis in eis respective contentis clausulis, auctoritate Apostolica tenore presentium, approbamus, & innovamus, ac perpetua roboris firmitate subsistere, & per singulos, quos literæ ipse concernunt, sub excommunicationis, anathematis, maledictionis, infamiae, suspensionis, diffidationis, criminis læsæ Majestatis, seditionis, rebellionis, confiscationis, depositionis, privationis, inhabilitatis, & interdicti, ac aliis censuris, & pœnis Ecclesiasticis, & temporalibus in eisdem literis contentis, quas contravenientes eo ipso incurrant, perpetuo inviolabiliter observari debere decernimus.

§.7. Illaque etiam ad hoc ut homicidæ, sicarii, exititii, criminosi, rebelles, aliique infames propter homicidia, aut alia nefanda per eos perpetrata, excessus, crimina, & delicta, in Civitatibus, Terris, Castris, vel locis eorum, seu in quibus tunc morabantur Banniti, & condemnati, etiam habita pace ab hæredibus, filiis, seu consanguineis occisorum, aut partium læsarum, non solum a locis circumvicinis usque ad quinquaginta milliaria, sed etiam ab omnibus, & singulis Civitatibus, Terris, Castris, & locis etiam Regni, & partium prædictorum, Nobis,

Leo X. etiam tam hic indicatum.

Hic modo Pontifex confirmat prædictas Bullas Pii II., Pauli II., Sixti IV., Julii II., & Leonis X.

Et declarat Homicidas non solum a loco delicti per 60 milliaria, ut constituat Pius II. sed a quibusvisque terris, & locis S. R. E. excusæ esse debere.